Број 172. У Новом Саду, у недељу 11. августа 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

Избор у Илоку.*)

Ухватили се у коштац истина и лаж. Поделили су мегдан начело и насиље, и, пошто је данас право у онога, ко има силе, то је у загребачки сабор отишао за посланика онај, кога је влада наменила а полиција изабрала, а не онај, кога је народ хтео и желио

Избором у Илоку документовало се оно, што смо ми вазда доказивали: да народ има дужности, али да нема истинских права и да му и оно право, што га има, власници изигравају и чине илузорним на сваком кораку...

Задовољан, срећан, што ужива потпуну слободу збора, договора и избора; радостан, што сме и може да каже све шта га пече и тишти, што може да да глас за свога кандидата, који ће га на сабору искрено и без бојазни заступати; задовољан што ће моћи да повери своје послове у руке своме представнику, коме ће интерес народа бити пречи и светији од сваког другог интереса — народ је искићен тробојкама, с песмом на уснама весео кренуо и изишао на биралиште...

Да, то је било и могло бити само у сну каквог идеалног бирача; то је могло бити у каквој романтичној приповеци или магде у свету — али у Илоку било је сасвим друго нешто. Народ је смео да бира кога је хтео; али је морао да гласа за онога кога му је влада истакла, или он је бар морао бити изгласан, ма га народ и не бирао. Тако је и дошло да је могао на изборима проћи онај, који ће у сабору загребачком представљати владину клепетушу или клепало, који ће бити владина справа или аутомат за одобравање свију њених предлога, којима се народна права своде на минимум.

Ако негде у свету има да је право јаче од силе — овде код нас то није. Овде је воља владина изнад воље закона, ћеф власнички претежнији и јачи од права народних.

Може се с правом рећи да су у избору у Илоку говорили сви само глас народни није говорио; народу се није допустило да отворено и слободно сме говорити кога он жели да пошље у сабор, јер су се испред његових права испречили владини захтеви, а кад су у питању владини ћефови, онда народна права морају ћутати. Народ слободно се може изрећи само за онога, кога му полиција или влада препоручи. Народ о избору у Илоку није проговорио. Говорили су владдини агенти и самсари, говорили су њене шпијунчиње и трчилаже, говорили су подгрејани гуљаши и паприкаши, говориле су фјоринте и олбе вина и ракије и кад се изредјала фаланга њених смицалица, онда се тобож констатовало да је влада победилла и да је њен кандидат изабран. Тако доброволно даје путник на друму своју кесу разбојнику који га је сачекао. Једна јесте то победа кад је гуљаши и олбе праве; још јаднија влада кад мора чак и претње да износи и жандарске бајонете у вис да диже да би само своме кандидату могла прокрчити пут и угурати га у загребачки сабор да тамо изиграва једну владинску машинерију која ће да зврчи онако како је влада буде навијала.

Влада је ставила у покрет сав свој чиновнички апарат; поред чашћења и подмићивања долазиле су претње, наговарања, за овим мољакања и одвраћања; радиле су и шифре и забране и чиновници и бирови и пристави и предстојници и ко све није радио. А све то је утврдило факт, колико је влада у народу морално слаба и ништавна; колико је плитка и насилна у изборној борби и колико јој је мало или нимало стало до земље и народа и истинског напретка њиховог.

Нема тога на белом свету, који би се смео и могао чудити што је влада победила и успела и мимо свију легалних обзира изгурала свога кандидата. Било би чудно и јединствено да је обратно испало. Не треба дакле ни питати што је влада успела, јер њој су сва средства била и морална и законска да угуши глас народни. Јер ко би се дрзнуо да другаче мисли или ради тога би песница пандурска преко ребара премеравала или би му кундак жандарски зубе у грло сасипао. А народ је сит и пресит удараца — волије се и повући па и не гласати, него да товари себи на врат нову мржњу и гњев својих и иначе безобзирних власника.

Народни и опозициони кандидат није изабран, пошто сав народ није ни могао доћи до употребе свога гласачког права. Док је влада тако рећи чопорима изводила своје гласаче на биралиште и терала их на гласање као овце на водопој, дотле је изборницима опозицијоног т. ј. народног кандидата стављала безбројне препреке на путу.

Неког милом, неког силом, једног лепим, другог слепим, овог бакшишом, оног паприкашем, тек толико је успела да свом кандидату истера толико гласова да може добити мандат за Загреб. И Мартин је добио. Он може отићи у Загреб. А Мартин ће се из Загреба и вратити.

Народни кандидат, др. Жарко Миладиновић, може бити потпуно задовољан оним својим огромним моралним успехом, јер се видело да се влада веома плашила његове кандидатуре, плашила се искреног народног представника и правог заступника. Она је не само издејствовала да се опозициона листа подвоји, него је поред стотине препрека опозиционим бирачима сав свој чиновнички кадар најурила на гласање.

Избија нешто на видик у овој изборној борби; и то је утешна појава: народ се почиње будити и долазити себи и увиђати куда га води страх и прибојавање од власти и власничких претњи, куда га води немар и почиње устајати у одбрану права која му се газе и заштиту тековина, коју му расточавају. Народни кандидат др. Ж. Миладиновић може бити задовољан, што је на завидној позицији — он је заступао начело и правду, заступао је народ и његова права он је имао уза се љубав својих бирача, које никаква претња није могла заплашити да се одреку свог бирачког права и који би били вољни и живот да жртвују за свету народну ствар.

*) Прекинули смо јучерањи чланак о овом питању, јер нам је стигао овај. А јучерањи ћемо продужити првом приликом. Пр. ур. „З.“

ПОЛИСТАК.

С ПУТА КРОЗ СРПСКИ ЈУГ.

VII.

Пријем у двору. Знаменитости Цетињске.

Цетиње је мало, а опет тако велико.

Уверен сам, драги читаоци, да би волели знати, како изгледа Цетиње. Ја бих вам га радо описао, али то све не би вредило. Из слике његове опет не можете да дознате, што би хтели. Задовољите се да кле укратко овим. Цетиње вам је малена, чиста, лепа варошица наша у равници, у нашем оку велика, у нашем срцу горостасна. Описати вам то не могу; то треба видети и — осећати.

Прошетали смо Цетињем кроз улице. Улице су дугачке, праве и широке. Попречне су улице кратке. Куће су лепе, чисте, понајвише приземне, стоје у реду у правим улицама. На главној су улици гостионице, трговине, занатлијске радње, па имају и фотографа Црногорца. Од две године имају водовод. Студенац је на празном месту код Локанде, где свет долази да црпе воду. Сама спољашност говори вам, да је Цетиње чисто од оне уображене западњачке укочености.

Из главне улице улази се у поширу и краћу улицу, где је кнежев двор на догледу Орлова Крша и Цетињског Манастира. Двор је кућа на два боја. Није зидана новим стилом великоварошких палата, али мила и оку угодна. Дворац наследника престола налази се преко од Локанде на пространом земљишту, усред но воподигнута врта.

На дан нашега доласка имао је кнез посету. Турски валија Хаидар паша из Скадра био је на Цетињу и одсео је у Локанди. У уторак изјутра испратио га је маршал двора кнежева с пратњом до границе.

За времена пријавили смо се маршалу двора г. А. Радовићу за аудијенцију у двору и добили смо је. Заказана је за 11 сати пре подне.

Обукли смо свечано, црно одело и ево нас свију тачно у 11 сати с г. И. Вулетићем пред двором. Почасна стража ставља пушку пред прса, а перјаници кнежеви дочекују нас на улазу у двор. Степеницама уђемо у широко и подуже предсобље из којега се иде с обе стране у собе. Одавде воде степенице на горњи спрат, где станује кнез са својом високом породицом. Дворница за пријем беше широм отворена и ми улегосмо унутра. Дворница је насред двора, дивно намештена и украшена. Г. Вулетић оде да нас пријави.

За минут ево га натраг, стаде на врата и рече гласно: Његово Краљевско Височанство Кнез и Господар. У том се појави и дође међу нас дична слика и прилика, јунак-владар и Господар Црне Горе у народном, војводском оделу, а ми грмнусмо у трипут: Живео! Г. Вулетић нас лично приказа Кнезу, а Кнез се рукова с нама. На средину ступи најстарији члан нашега друштва г. Вељко Петровић, учитељ земунски, и у име свију нас, који дођосмо из бивше Војводине, поздрави Кнеза и Господара као јунака владара, као велика пријатеља просвете и напретка Црне Горе, као узорита песника српског и као добра оца јуначких соколова Црногораца, у чијем се гнезду сачувала за све Србе искра жарке слободе. И кад заврши: Да живи Његово Краљевско Височанство Кнез и Господар Црне горе Никола I. и Његов витешки владарски Дом! — захори се поново у трипут: Живео и живели!

Јуначким држањем, а милим осмејком и погледом захвали нам Кнез топлим речима што смо, не жалећи толика пута и напора, походили Црну Гору, Његову престоницу и Његов владарски Дом. Црногорци су много захвални браћи Војвођанима. И рече:

— Сахранисте дакле великога Змаја! Жао ме је њега.

Још нас је питао, из којих смо крајева и места, и разговор се водио о том, како се код нас живи, а Кнез рече, да се код нас лакше материјално живи него у

Њих је још мало. Прошлог пута их је било много мање. Али та војска пробуђене народне свести расте и збира се под заставу, коју је овога пута др. Миладиновић тако високо дигао. Све ће више бити војника у тој војсци и народни кандидат ће поред своје садашње моралне победе, временом дочекати и фактичку победу — мимо свију гуљаша, смицалица и сметњи власнички. Сад су победили гуљаши — а иде час да победи свест народна.

Има успеха, којих се човек стиди, има победа, које понижавају. Влада може бити тренутно задовољна што је једној својој креатури истерала разним смицалицама столицу у загребачком сабору, на којој ће овај политички Мартин изигравати посланичког пајаца и аутомат владин. Али та је столица кошта и новаца и части и угледа који је тотално изгубила.

У једном Гогољевом роману Чичиков је куповао мртве душе; влада наша на изборима купује живе гласове. И то је једино што је могла купити и добити. Али праву народну љубав не може добити ни по коју цену. Избор овај нек буде поука за народ да не клоне но да и даље иде својим путем који води победи јер је правда на његовој страни.

Избор у Илоку показује како барометар народне свести почиње да се пење, а барометар владине савести и способности почиње да пада испод нуле, испод тачке смржњавања...

Јеврејски покрет у Хрватској и Славонији.

Ово дана био је у Осеку „Сионистички конгрес.“ Скупили су се Јевреји великошколци из Хрватске и Славоније и тражили, да се Јевреји не претапају у друге народе, него да остану Јевреји и раде на томе, да створе јеврејску државу. (Нови Сион.)

Али да се Хрвати не поплаше од тога, да ће их Јевреји напустити, изјавили су и то, да су они „донде док не оснују своју државу Хрвати, чланови политичког хрватског народа и признају само хрватски језик као оправдан.“

Желимо да кажемо о овом сионистичком покрету своју реч.

Познато је, да су Јевреје гонили у средњем веку у свима државама Многи држе, да је то било из верске мржње, ал то не стоји. Нигде нису Јевејима крати ли да дижу своје храмове, али су им забрањивали да буду чиновници и да раде разне послове. Њих су гонили због њиховог морала и хтели су да спрече да Јевреји исисавају економски остале народе.

У оном добу поникла је међу Јевејима мисао о „сионизму“, мисао о томе, да они створе своју државу. Било је више покушаја у том правцу, но ти су покушаји пропали. Да наведемо само овај.

У XVI. веку била је на двору (у харему) султана Сулемана веома лепа и препредена Чивуткиња. То беше сестричина Јевреја Наксоса, који ју је подвео султану, само да добије уплива на турском двору.

У оно доба били су Јевреји протерани мал те не из свију држава, те су Јевреји преко Наксоса и његове сестричине тражили, да им султан даде земљишта да оснују „Сион“. Султан је попустио и одредио им земљиште у Палестини.

Варош Тибериас беше порушена, па и околина њена. Султан је то место изабрао Но Јевреји нису хтели — у пустињу. Султан је нагонио Арапе да подигну варош Тибериас изнова и у околини још 7 места, те онда позвао Јевреје да се селе.

Но Јевреји се не уселише. Сад су се изговарали да су неуки пољским пословима. Тада су Наксос, његова сестричина и новац Јевреја израдили, да је султан нагонио Арапе да подигну Јевејима свиларе, па да се баве са свиларством. Арапи се побунише због кулука против султана, ал им не поможе.

Кад су и свиларе биле готове, Јевреји се не уселише. Они су тражили да у њиховој држави насели султан Арапе, који ће да раде, а Јевреји да тргују, јер они сами за себе не могу... Но султан није смео допустити да Арапи, Муслома ни буду поданици и робови јеврејски. Ту нису помагале ни лепе очи, ни многи новац, од „Новог Сиона“ не би ништа.

Јевреји су се полако одрекли сионизма и њихов рад узе други правац. То је довело дотле, да су основали доцније: „Alliance universelle israelite“ (опште удружење Јевреја). Председник тог друштва Кремије разложио је (1860. године у Паризу) шта хоће то друштво. Неравноправност Јевреја по свима државама. То им је било мало. Него, Јевреји треба један другог да потпомажу, ма где живели. А тежња да им буде, да у свима државама успоставе политичку превласт и господство Јевреја над осталим народима. Шта ће нам једна држава, узвикнуо је Кремије, кад можемо да завладамо у свима? Кремије је показао и пут. Јевреји треба да се дочепају новинарства и новца, па да господаре светом. И они су га послушали.

Јевреји су у појединим државама постигли баснословна успеха, као на пр. у Угарској. Капитал и новинарство је у њиховим рукама. Но имају овде и треће. Циљ им је, да завађају поједине народности, те да тако скрену са себе пажњу.

Но доцније се показало нешто ново. Показало се, да Јевреја не може да буде одвише много у једној држави, а да не упропасте сасвим народ и не изазову мржњу. То се показало у Русији и Румунији.

Онда је њихов богаташ Хирш оставио стотине милијуна Јевејима, да створе засебну државу а њихов књижевник Тодор Херцл написао је (1880. год.) књигу „Јеврејска држава“. Та два човека оживише и опет „Сионизам“.

Хирш је хтео да Јевреји оснују нову Јеврејску у Америци, Аргентинији. Его Јевреји покупише силне милијоне од њега, иселише се, али не у Аргентију, (јер неће сами један с другим да живе) него се разилише по Америци, док и Америка није казала: Много вас је! Упропостићете Америку.

Сад се „боре“ Јевреји између себе. Једни хоће нов Сион, јер ће доћи иначе нова гоњења Јевреја, други веле: то је глупост, останимо где смо. Но та је борба више привидна. Сионисте не мисле да се селе у „Нову Јеврејску“ већ намигују на оне друге: Не дајте нам! А други нека се теше, да ће се Јевреји „ускоро“ сви иселити, па лепо с њима.

А међутим ће они у Угарској и Хрватској и Славонији завађати нас. У Угарској буне Мађаре против народности и веле: „Не дајте им!“ а у Хрватској и Славонији буне Хрвате против Срба. — А њима међутим стиже.

Ми провидимо цео тај швиндл и само штета што се наш свет није још довољно освестио да их скроз проводи. А нарочито су према Јевејима слепи: Мађари и Хрвати.

Политички преглед.

Горњи дом угарског државног сабора. У среду, 4. (17) о м. евентуално 6. (19) у петак, састаће се горњи дом угарског државног сабора, а у сврху, да расправља о законским предлозима — 55

Црној Гори. Ми смо Кнеза и лично позвали на концерат, који ће бити довече. А завршио је свој разговор с нама:

— Довече ћемо дакле пјевати.

Руковао се с нама, а громко и дуготрајно живео испратило га је, кад је пошао из наше средине.

Шта, да вам кажем! За време пријема престао је дах у нама. И кад сам после упитао другове, јесу ли упамтили речи кнежеве, они ми рекоше, да је лако, отворено и од срца говорио, али не знадоше разговор да наведу. Толико је одушевљење било узбуђено. А како и да не буде, кад се рукујете и разговарате лицем к лицу с првим Црногорцем, витешким војводом, мудрим дипломатом и женијалним владарем мале и поносне Црне Горе, који је још увек, у старијим годинама пун воље и снаге: да поведе рат убојитим оружјем и рат против мрака.

Из двора упутимо се у Цетињски Манастир, где је такође унапред замољен пријем. Митрополит црногорски, Његово Високопреосвећенство г. Митрофан Бан дочекао нас је с придворним калуђерима у свом двору. Најљубазније нас је предусрео и кад је наш учитељски друг изразио радост, што можемо духовну и свећеничку поглавицу Црне Горе поздравити, захвалио је најлепшим речима и уздизао Србе Војвођане, а посебно учитеље, који су прави носиоци просвете. Замолимо, да видимо цркву и ћивот св. Петра Цетињског, а неко напомену, да се учини молитва у цркви, и то би сместа наређено и извршено. Сви се кренемо с митрополитом у цркву и ту отпојасмо благодарну молитву, што сретно стигосмо мети свога пута и молитву за сретна пута и повратка својим кућама. Целивасмо часни крст у руци митрополитовој и ћивот св. Петра I., кнеза господара и владике црногорског, којега су Црногорци још за живота му сматрали за светињу. Захвално отпојасмо Исполајети деспота и растанемо се усклицом: Живео Митрополит!

После подне смо разгледали друге знаменитости. Број наших познаника и пријатеља, који су цело време с нама били, помножио се. Ту је био професор гимназије и управник државне штампарије г. Лазо Ђ. Поповић, управитељ основних школа и учитељ г. Ђуро Шпадијер, учитељ г. Радоје Поповић, апотекар г. Урош Марић и изучени правник петроградски г. Душан Ђ. Поповић.

Да поменем засад само Дјевојачки Институт руске царице Марије и Забавиште. Институт је у потпуном смислу интернат, смештен у пространу зграду и опкољен красним вртом. Под управом је управитељице госпођице Софије Петровне Мертваго, Рускиње. Постоји већ 35 година. Било је у њему 88 питомица. Постоји приправни разред и три редовна разреда. У њему науче женска деца кад доврше школу, лепо говорити руски и талијански. Забавиште је у непосредној близини с удесним просторијама, намештајем, училима и играчкама за малу децу. Ту је у близини и руско посланство у дивној новој згради.

Управитељица завода почастила нас је у врту сладоледом и колачићима, које назваше пуглија. Провели смо у пријатном разговору скоро читав сât. Управитељица нас пита, да ли говоримо руски, а ми рекосмо — не. Она примети:

— Добро је научити.

Ја јој протумачим, да ми учитељи прилично разумемо руски језик. Ко добро зна наш црквенословенски језик, лако може научити руски. Има нас, који на основу знања црквенословенског језика и уз малу помоћ речника, преводимо с руског језика. Само немамо прилике, да се вежбамо у говору.

Ова јој изјава беше мила.

Сунце беше село, кад смо се опростили с госпођицом Петровном.

Разиђемо се по становима, да се спремимо за концерат. Овде ће доћи на концерат по избор публика. Црногорци су ту, па дипломатско тело, војводе, митрополит, кнежев двор...

Цетиње, 6. јуна 1904.

М. Ђ.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

на броју — што их је посланички дом већ расправио и примио

Јерменски покрет. Из Цариграда јављају, да се Јермени све више буне. Сваки дан има хапшења. У апсанама се налази већ више од 400 ухапшених Јермена.

Србија. Београдски листови дознају да је у министарском савету решено, да се на крунисање краљево не позивају страни дворови. Једино ће на неколико дана пред крунисање, владе страних држава бити извештене, да ће се крунисање краља Петра извршити 8. септембра.

Наши трговински уговори с Италијом. Повереници Аустрије и Угарске гледе трговинских уговора с Италијом, никако да се споразумеју с повереницима талијанским. Колико велике тешкоће постоје у томе, види се и из тога, што ће гроф Лицов, аустро-угарски посланик у Риму, скорим у Беч, а министар спољних послова гроф Голуховски у Ишл цару и краљу. Талијани неће никако да попусте у својим захтевима. А то чине због тога, што су уверења, да је Италија веома потребна у постојећем савезу Аустро-Угарске и Немачке, те хоће тиме да се користе и Аустро Угарску тако рећи присиле да пристане на њихове услове. А уз то је талијанска влада упутила дипломатску ноту бечком министарству спољних послова, у којој наглашује, да би положај међу обема државама био веома штетан, кад би истекло време старом, а нов се уговор не би склопио.

Руско-јапански рат.

Страни извештаји о битци на мору пред Порт-Артуром.

Прошлог четвртка стигли су у Лондон неколики непотпуни извештаји о битци на мору пред Порт-Артуром, оним поводом када је руској порт-артурској флоти пошло за руком, да се онако победоносно пробије кроз ланац јапанске флоте

Извештаји непотпуно и различито говоре о тој поморској битци. Према извештајима из Токија, јапански адмирал Того, одмах је опазио намеру руске флоте и упустио се у бој са Русима. Цео дан трајала је битка између руске и јапанске флоте. Јапанске лађе за рушење бродова нападале су и ноћу руске бродове. **Али ни сам извештај из Токија не говори ништа о каквим руским губитцима.** Сутра дан у јутру, руски бродови „Ретвизан“ и „Побједа“ вратили су се у порт-артурски залив.

Званични јапански извештаји, који су стигли јапанском посланству у Лондон дошли су из Талијенвана и ти извештаји потврђују, да је битка трајала све до заласка сунца. Овај званичан извештај доноси и ове неразумљиве речи: „Изгледа, да је и ноћу наша флотила разорача напала руску флоту. У четвртак у зору појави се „Ретвизан“ и још једна руска ратна лађа типа „Побједе“ и обе ове лађе утекоше у порт-артурски залив.“

Из Чифу-а пак јавља се, да су тамо у среду у вече видели шеснаест руских лађа. Према томе руској флоти испао је потпуно за руком план, да се пробије. И чудновато изгледа, што јапански званични извештаји говоре само о „Ретвизану“ и „Побједи“, а ништа не вели о осталим руским лађама!

У Чифу је стигла једна руска лађа што разорава бродове. Капетан са те лађе прича, да је руска флота напустила Порт Артур и да јој је намера, да се сједини са владивосточком флотом. За последњу пуцњаву из топова, капетан прича, да су то све покушаји Јапанаца, који стрмоглавце срљају у пропаст и не штеде своје људе. Неке позиције, које Јапанци тешком муком и силним губитцима задобију, Руси те позиције поново освајају и растерују оданде Јапанце.

Разоружање руског брода разорача „Решителни.“

Руски разорач торпедњача „Решителни“ који је из Порт-Артура стигао у Чифу. разоружан је по наредби кинеског адмирала Са. Потврђује се, да су све велике руске ратне лађе напустиле Шорт-Артур и да из велике даљине траје пушкарање између руске и јапанске флоте.

Новији извештаји о порт-ардт рској флоти.

О руској портартурској флоти, која се пробила кроз јапанску флоту и о последњим борбама око портартурскихх утврђења, потпоручник са разоружаног бррода „Решителни,“ изјавио је дописнику „„Дељи Телеграфа“ ово: Руска флота, која ссе састојала из шест убојних лађа, четири крстарице и половине торпедњача, што их Руси имају у портартурском заливу, дигла је у среду у јутру, у 6 часова котве и изишла из пристаништа. Све ово учињено је са највећом пажњом због експлоззивних мина и излажење трајало је два сата. Четири топовњаче и остале торпедњачче остале су у пристаништу. Када су рускее ратне лађе из пристаништа испловиле, многобројни становници портартурски, који су били на ке-у, бурно су поздравили лађе са громким узвиком: Ура! „Решитеелни“ који одмах за тим узеде правац проема Чифу-у чуо је да је наскоро почела пуцњава из топова, што значи, да су Руси срели Јапанце. Потпоручник Хорост додао је, да ће Руси, према журној нарредби адмирала Скридлова похитати, даа отплове у Владивосток, где су већ приспеле нове руске крстарице, које је Русијја купила у Аргентинији.

За тим Хорст додаје: Јапанци су на три дана пред излазак руске флоте јуришали на руска утврђења, и јапанска пешадија срљала је као лудаа у пропаст, јер су их Руси из својих утврђења одбијали. Дошло је до борбе проса у прса и читаве регименте пропадоше.. Најзад су Руси од силне борбе већ исцрпели били, и неки већ падоше у правом смислу речи мртви уморни поред својих топова. Међутим је генерал Штесељ непрекидно јахао дуж целе линије утврђења, крроз кишу од граната и куршума и храбрио је своје војнике речима: „За Бога и отаџбину“! Поред свега умора покушашее Руси прошлог уторника да својим напаадом изненаде непријатеља.

Руси се успужаше на стрмене обронке стена и кад они, који беху први на узвишењима поклаше јапанске предстраже, дохватише се у коштац са Јапанцима. У исто време руска флота из пристаништа осу ватру из својих топова на непријатеље и на тај начин Руси поново освојише утврђење Такушан. Хорст тврди, да су Јапанци нападали са 100.000 људи. Јапанци и дању и ноћу непрестано бомбардују варош, и ватрогасци имају пуне руке посла, да гасе ватру, коју проузрокују шрапнели.

Мисија и судбина брода „Решителног“.

Рајтеровом биро у јављају из Чифу-а: Јапански разорачи торпедњача уђоше ноћу, по што су погасили своје фењере у пристаниште Чифу-а и зауставе се на четврт миља од „Решителног“.

У четири часа изјутра нападоше Јапанци овај руски брод, који је био разоружан, и који нису смели нападати Том приликом рањен је један Рус, а остали искакаше на обалу. Када се раздани ло, видело се, како један јапански брод вуче оштећени брод „Решителни“ а остали јапански разорачи торпедњача плове за њим. —

Јапански конзул уверава, да Јапанци, бајаги, нису знали, да је „Решителни“ разоружан.

Адмирал Того, као што јављају, са свима својим лађама покушава да стигне руску флоту. Мислио је, да ће код Рунд Исланда, једног малог стеновитог острва, које је 55 миља удаљено од Порт-Артура стићи Русе, али му то није пошло за руком.

Руски брод „Решителни“ кренуо се у среду у јутру из Порт-Артура под заповедништвом капетана Росчаковског. Овај брод имао је нарочиту задаћу, да преда јед у депешу од генерала Штесеља, упућену руском цару. Овом броду заиста је испао план за руком. Јапанци га нису опазили и он је свој задатак извршио. Пстина, на половини пута, за Чифу, пукла је на томе броду машина, али је он ипак на време стигао у Чифу. Официри са брода „Решителни“ били су тако уморни, да су одма отишли да се одморе, шта више нису се одмах хтели састати ни са руским конзулом. У пристаништу, приликом доласка „Решителног“ биле су две американске ратне лађе, немачка крстарица „Кнез Бизмарк“, једна португалска крстарица а од стране Кинеза адмиралов брод и две крстарице.

Те стране ратне лађе одушевљено су поздравили руске официре на „Решителном“. Руским официрима у почаст, приређена је вечера на броду „Кнез Бизмарк“. Брод „Решителни“ био је прљав и на њему су се јасно видели трагови шестомесечне борбе. У подне оде кинески адмиса на брод „Решителни“ са захтевом, да руски брод у току од 24 сата или напусти пристаниште или да се одмах разоружа. Пошто је машина на лађи била покварена, то се командант брода одлучи, да разоружа брод. У исто доба изјаве руски официри са брода, да више неће учествовати у рату.

После подне отплови брод у западно пристаниште и одмах почну кварити на њему топове.

После подне у четири часа искрсну две јапанске торпедњаче, и отпочну паљбу на разоружани руски брод. Руски морнари са брода скоче у море, а ту прилику употребе Јапанци, заузму лађу и одвуку је са собом.

Писма из Источне Азије.

LIII.

Господине уредниче!

Допустите једну љубавну причу из Источне Азије.

На Жутом Мору био момак, а на Јапанском Мору девојка. Једно је становало у заливу Порт-Артура, а друго у заливу Владивостока. То су две сродне душе, две руске флоте, које су чезнуле и уздисале да се сједине.

Није дао Јапанац јер се и он загледао у владивосточку лепотицу и хтео да је узме. Још пре но што је почео рат, он је једне мрачне ноћи мучки запалио младожењи у Порт Артуру кров, те оштети пуно лађа. То је много врло много погоршало ствар и обе сродне руске флоте уздисале су и даље за сједињењем.

Лукави и злобни Јапанац је ликовао. И хвалио се, да је младожења затворен у Порт-Артуру и не може да се макне. Но познато је, да Бог брани и чува малу децу, пијане људе и заљубљене.

Пре неки дан оправио младожења у Порт Артуру кровове запаљених лађа, те се упутио драгани у Владивосток. Наступио је бој, чудо, јер је Јапанац пречио. Али му све би узалуд. Он паде и разби нос и окрвави се, и ако је го било на води...

Сад ће се двоје драги, онај из Порт Артура и она из Владивостока сјединити. А у сватове им се спрема Бајушка из Црног Мора, па онда онај из Балтичког Мора. Ала ће го бити сватови.

Проводадија лукавог Јапанца, Енглез, већ се пожурио да мало окрене ствар. Ал то само у новинама. И виче кроз цео свет: »Победа јапанска, Победа! Руски бродови су побегли из Порт Артура. Победа јапанска!

Само је заборавио да каже, колико су се трудили Јапанци да спрече Русима то »бекство«. И док Руси нису могли из Порт-Артура, била је то победа јапанска. Сад кад су могли, зар је и то победа јапанска. Лаж је као мачка, ма је с које стране бацили, пада на ноге...

Само они из Жутог Мора, Јапанског Мора, Црног Мора, Балтичког Мора, спремају у сватове... И кад се састану, ала ће се онда пуцати. Кумоваће Куропаткин и Скридлов, пустосвати ће бити сви Словени, а Јапанцима ће бити у Манџурији, као свим незваним гостима, место за вратима.

Его то је та прича са руско-јапанског бојишта. Чим дође до сватова, о којима вам причам, путујем разуме се и ја. А донде јесам и остајем

Ваш искрени извештач
из Источне Азије.

Вести из места и са стране.

Држава иде на руку исељавању.

Подузеће за вожњу исељеника из Фијуме у Америку, смањило је превозну таксу од 180·— на 120·— круна. Тиме се само чини покушај, да се види, хоће ли на тај начин исељеници више ићи преко Фијуме у Америку. И то се све чини под покровитељством угарских власти. И тако и сама наша држава иде на руку, да се што више света сели у Америку. Жалосно!

Руска царица родила сина.

Из Петрограда јављају, да је руска царица, Александра Феодоровна, родила у четвртак сина. Тиме је Русија добила свог правог наследника престола. Наследник је пето дете рускога царског пара, али су прво четворо деце женске: Олга, Татјана, Марија и Анастасија од 9, 7, 5 и 3 године. Досад је био наследник престола млађи брат цара Николе, велики кнез Михајило, који је рођен 22. нов. 1878. г. Нови и прави наследник је рођен у доба рата, те ће по веровању руског народа бити дуга века, освајач и победилац. Радост у царском дому а и у руском народу је велика.

Коме је пчела за клобуком!

Учени професор Живановић из Ср. Карловаца у једном писму јавном, вели, да је без разлога, изгубио место слов. језика и пчеларства у карловачкој богословији — јер је тако хтела политика. „Застава“ је на то надовезала, да је та политика довела на то место за професора богословског, Валеријана Прибичевића, да преко брата му Светозара веже самосталце, да гласају уз оца Георгија на прошлој епархијској скупштини архидијецезе карловачке. Међутим у овоме је ствар: Отац Валеријан је уочи састанка епархијске скупштине изненада постао професором, и то ванредним, јер му је Синод одрекао квалификацију за редовног професора, и ако „Н. Србобран“ у свом 162. броју тврди, да је В. Прибичевић има као кандидат духовне академије. Даље износи „Н. Србобран“, како је отац Валеријан страдао због свога гласања у Иригу 1897. и истиче га као мученика. Ми то добро знамо, али знамо и то, да се оцу Валеријану данас боље свиди професорско место, него изгнанички хлеб. И данашњи уредник „Н. Србобрана“ је 1897. био друкчији, а и трећи брат је био друго нешто. И многи од т. зв. самосталаца су били друкчији, а многи од њих, ни пуна 24 сахата (као што су нас уверавали) нису знали, да ће их „партајска дисциплина“ одвести да са владиновцем Николом Петровићем — гласају уз Оца Георгија! И Васа Муачевић се клео чак и својом децом, да неће уз патријарха, па опет оде. У осталом, зашто потрзати оно, што се догодило пре седам година, да се опере оно, што се запрљало шест година доцније?! И многе политичке мумије (на пр. Стева Павловић, Полит, Ника Максимовић, па и сам патријарх Георгије), пре 25 и 30 година, били су нешто друго, али им се не може ипак зато опростити, што су отишли на странпутицу. Међутим, не замерамо „Н. Србобрану“, што брани оца Валеријана. Та сиромаха, мученика, страдалника и изгнаника, кога гоне, кад би се још и рођена браћа, (која ни за длаку нису боља од њега), одрекла, било би грозно!

Град Трсат продан.

„Н. Лист“, јавља, да је довршена дражба града Трсата, те да га је за 190 хиљ. круна купио Јосип Мазурана. Је ли купио себи или другом, што се за њим крије, још је тајна. Тако је овај историски град Франкапана, прешао из руку грофова Нугента, у руке новом газди.

Исхрањивање марве.

Министар привреде Бела Талијан, позвао је све привредне задруге, да у погледу исхрањивања марве — особито оваца — поступају по старом начину, који се састоји у овом: Марву треба уз какву контра услугу терати на поља, где има више паше, а где нема много марве за исхрањивање. У томе има две предности. Газда не мора да купује по скупе новце храну и да је с великим трошком вози кући, него марву, која се лакше креће, отера на пашу, коју купи за готово, или за извесан постотак од марве, али свакако јевтиније, јер ће његова марва да нађубри пашњак онога, који овај даје. На тај начин би се могла у години овој спасти многа добра марва за приплод. И који су вољни, да приме марву на исхрањивање, или да је даду на то, нека пријаве то уз саопштење услова, под којима ће то учинити, преко привредних удружења министру привреде.

Оскудица у храни.

Ни најповољније време, неће моћи више накнадити оскудицу у храни, као што је пшеница, јечам и т. д., али се зато можемо надати, да ће се кромпир, репа и њима сличне летине, доста поправити, ако буде завремена кише. Тиме ће се велика оскудица бар у неколико надокнадити. Онде, где је летина сасвим уништена, по изјави министра привреде, што ју је изрекао у саборници, помоћи ће се ратарима. У погледу семена за јесењи усев, нико не може рачунати на помоћ, јер јесења летина беше у средњу руку, те захтевање припомоћи у том погледу, не би било оправдано.

Српско црквено певачко друштво у Пакрацу

приређује у недељу дана 1. (14.) августа о. г. беседу са игранком у великој дворани „Хотел Пакрац.“ Добровољни прилови примају се са захвалношћу. Почетак у 8 сати у вече. Умољава се долазак у што једноставнијем а и у народном оделу. I. Део је испуњен лепим и одабраним програмом, а други је део игранка.

Штрајковање у Будимпешти.

Из Будимпеште јављају, како су сви радници у парним млиновима у среду предали меморандум управницима и власницима млинова и траже повишење надница. Уз меморандум је приложена и тарифа, по којој желе да се уреде њихове плаће. Радници позивају управнике млинова, да одговоре на меморандум до данас, суботе, у вече. Ако им се захтеви не испуне, они ће одма да објаве штрајковање — већ у понедељак ујутру да обуставе рад.

Кратке вести.

— У Будимпешти се једна стара госпођа толико уплашила од звоњења електричног трамваја, да је на мах пала мртва на улици.

— За изасланство и поклоне султанове, што их је послао талијанском краљу, веле, да су од велике политичке важности. Изасланство је требало отпутовати у четвртак изјутра, али је задоцнило на воз.

— Из Монтевидеа (Америка) јављају, да су тамо ухапшена три талијанска радника, што су потплаћени од револуционарног удружења, да изврше атентат динамитом на председника уругуајске републике.

— Енглески краљ Едвард је дошао прекјуче у Маријенбад.

— Очекивати је променљиво време, а местимице кишу и ветар.

Брзојави „Застави“.

Стигли 31. јула.

Руско-јапански рат.

Петроград. Није истина, да је Русија забранила извоз жита и хране за марву.

Токијо. Адмирал Того јавља: Руска убојна лађа „Цезаревић“, по свој прилици пропала. Он мисли, да се већина руских лађа вратила у Порт Артур.

Шангхај. Четири руске оклопњаче прошле су југоисточно поред Шангхаја.

Берлин. С двема руским убојним лађама, што су упловиле у немачка пристаништа, поступаће се строго по начелу неутралности

Чифу. Овде се мисли, да ће за Кину настати, због њезине равнодушности, приликом јапанске повреде неутралности, кад су Јапанци одвели преваром руску убојну лађу „Решителни“, међународни заплет, а можда и рат, јер се она због тога може сматрати савезницом Јапана.

Чифу, Кинези изјављују, да су Јапанци тим, што су одвукли брод „Решителни“, повредили неутралност. Кад су их уверили, да је „Решителни“ разоружан, нису нападали Русе. Кад су Јапанци хтели да метну своју посаду на „Решителном“, потукли су се војници и с обе стране је било великих губитака.

Мугден. За време поморске битке, о злеђене су две јапанске лађе, и по свој прилици су и потонуле.

Руски престолонаследник.

Петроград. Цар јавља манифестом народу, да му се родио син, велики књаз Алексије. Позива све поданике, да се моле Богу за здравље и напредак новог престолонаследника. Титула престолонаследника прелази сад са великог књаза Михајла (брата царева), на новорођеног Алексија.

Аустро-Угарска и Италија.

Рим. Није истинита вест, да је један аустро угарски стрељачки батаљон код Мингалија (?) прешао на талијанско земљиште.

Трговина.

НОВИ САД, 31. јула 1904. г. — Пшеница прве квалитете нова 10·10—— ф. Пшеница средња 10 ф. ——— н. Пшеница лакша роба 9 ф. 80—90 Напоница. 9·—— ф. Јечам 7 ф. —— Зоб 6·70—80 ф. до — ф. Кукуруз у зрну 7·10—— ф. ——. ф. у зрну нови — ф. ——— у клипу — ф. ——— н.

Маст 66 фор. Сланина сува 68 фор. дебела паљена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	42—43 нов.	живе
„ средњи . . .	40—41 нов.	мере
„ лаки . . .	38—39 нов.	
Теоци .	34—36 нов. по кили	
Јагњци	7—14 фор. по пару	
Овци .	——— фор. по пару.	

ТРЕБАМО ОДМАХ

ЈЕДНОГ ДОБРОГ ШЕГРТА

новосађана

са платом

за нашу нову књижарску радњу у Ћурчијској улици.

СТАНКОВИЋ и МАРКОВИЋ

759 1—3 Нови Сад.

Поштованим мојим муштеријама, као г. г. препродавцима и потрошачима

најбољег

„сомборског овчијег сира“

овим путем равнања ради до знања стављам, да ће извозна сезона „Сомборског овчијег сира“ 25. августа п. н. к. за ову годину стално престати.

Уједно Вам најтоплије захваљујем, на Вашим вредном заузимању и почастовању штов. налога, да се овај ненадмашиви српски наш производ, што знатније прошири.

А за идућу годину 1905. ја ћу Вам се опет јавити у своје време.

У Сомбору, 11-ог августа п. н. к. 1904. год.

С особитим поштовањем
Душан Дальчев,
главни извозник најбољег сомборског овчијег сира.

762 1—3

ТРАЖИ СЕ

КЊИГОВОЂА,

који је вешт у дописивању и који зна осим мађарског и немачког језика, још и српски у речи и писму.

Уз препоруку ваља навести и колика се плаћа тражи. А такву препоруку ваља послати на адресу:

RAJNER SIMON,
eczetszesz és likörgyár, Újvidék.

760 1—2

Дражбени оглас.

Потписана општина овим расписује дражбу на мањак ради преоправке своје школске зграде, за дан 8. (21.) августа 1904. године после подне у 2 сата.

Предрачуњена цена је:

1. За дунђерски посао	— —	К	300·—
2. За зидарски посао	— —	»	1100·—
3. За столарски посао	— —	»	356·—
4. За довлачење материјала	—	»	60·—
		Свега К	1816·—

Црквена општина задржава право избора подузимача.

Сваки дражбоватељ дужан је пре дражбе 10% пишманлука положити.

Подузимач дужан је платити састав нацрта и трошковника.

Српски Арадац, 29. јула (11. авг.) 1904.

Обрад Срданов,
председник.

761 1—1

Бедни доктор.

Приповетка: Луијђија Капуана.

(Наставак) 5)

Кад су настали светли пролећни дани, они иђаху у шетњу у друштвену башту. Она се јако тискаше уз њ, желећи да га осећа целим својим телом Иђаху полако, разговараху се по мало, застајкиваху, заносећи се каквим било цветком, или прислушкиваху певање штиглица, тражећи га очима на грани, или се наслађиваху посматрањем теракотове вазе.

— Ала би хтела, рече она, — да се сита изнадишем овог чистог ваздуха, да се наситим сунца у сред овог зеленила у овим алејама; но оне су данас тако пусте и тужне!

И они се враћаху на оно место, одакле се могла видети велика долина, окружена брдашцима, која беху покривена тамним маслиновим дрвећем. Она је покушала да удахне пуне груди ваздуха, али није могла...

— Каква дивота! она се, чини ми се не би дигла са тога места!... Али он, о чему он мисли? Куд блуде његове очи?..

Да ли је он могао рећи о чему мисли!..

Како би јој признао своју адску муку: следити вештим лекарским очима из дана у дан, час за часом, за брзим током страшне болести, а не моћи дати ништа против ње! Како да јој каже грижу савести и кајања, што још од првог дана није обратио довољно пажње на њену болест!.. Запустио ју је!

— Из егоизма! О, то се не може опростити! То је био прави преступ!..

Сва она ласкања, сви пољупци, загрљаји, све радости заљубљених, којима су се они нерасудно предавали — он, као лекар, морао је знати — да ће рушити организам бедног, слабог створа! Сад су му се све оне насладе претвориле у јаде!

— Да, ја сам то заслужио, заслужио сам још и горе муке!

Од времена на време тешио би се илузијама.

Природа чини по некад чуда, која поражавају науку... Ко зна?..

И он је смео да живи у нади . Но од оне ноћи, кад га је Кончетина разбудила страшном виком: „Лоренцо, Лоренцо!“ и он је видео, како седи на постељи, бледа, држећи, с распуштеним власима, а на усницама и јастуцима могле су се видети крваве мрље Лоренцо се није више надао:

„Све је свршено!“ помислио је он

Тада је и Кончетина разумела у чему је ствар.

— Лоренцо! Мили мој Лоренцо! помогни ми! Ја нећу да умрем, плакала је она, ухватила га рукама и гледала разрогаченим очима од ужаса.

— То није ништа будалице! понављао је он. — То није ништа!

Но у његовим очајничким погледима, у његовом бледом као смрт лицу, она је јасно прочитала своју судбину.

— Моја је мама умрла од те болести... Боже! Зар ћу и ја тако исто умрети!.. О! Ја нећу да умрем! говораше гласом који је срце парао.

(Наставиће се.)

ЧУДНОВАТ је сваки успех, који пошт. даме са употребом правог енглеског **краставчевог млека** постигну. Уклања са лица по употреби од неколико дана пеге, бубуљице и друге кожње болести; глача боре, даје лицу, без да је шкодљиво кожи, белу и фину кожу. На нариској и бечкој изложби одликовано средство, које како код нас тако и у Енглеској сва укупна средства за лепоту надмашује. Једна бочица стаје 2 круне. Прави енглески краставчев сапун 1 круна и пудер 1 круна 20 пот.

Добија се у свакој апотеци.

Главно стовариште у апотеци 126 6-40

Ц. О бр. 49.
ex 1904.

Дражба на мањак.

На основу скупштинског закључка од 9. (22.) маја бр. 35. ex 1904. а по одобрењу славног епархијског административног одбора од 14. (27.) јуна ex 1904. АА. О. 1375/519 ex 1904. потписана српско-православна црквена општина расписује дражбу на мањак за дан 15. (28.) август после подне у 2 сата у општинској школској дворани ради зидања »Светосавског дома«.

Прорачуњено је:

I. Посао са земљом	35 К	53 п.
II. Зидарски посао	1646 „	70 „
III. Дунђерски „	986 „	15 „
IV. Столарски „	901 „	— „
V Црепарски „	147 „	16 „
VI. Лимарски „	206 „	80 „
Свега	3923 К	34 п.

Општина даје материјал и то: цигљу, черпић, креч и песак.

Сваки лицитант дужан јеје пре дражбе положити 5% у име вадиума, а подузимач изравнаће то на 10% у име кауције.

Општина задржава себи право поверења према подузимачу.

План, прорачун и ближа условија могу се сваки дан видети код потписаног перовође.

Из скупштинске седнице српско-православне црквене општине у Ђурђеву (Sajkásgyörgye) држане дана 28. јула (10. августа) 1904.

Радослав Николић перовођа. **Лука Отић** председник.

752 2—22

ДРВА
ЗА ГОРИВО

до 1500 куб. метара меких (тополових, јагњедових, врбових) и 1800 куб. метара тврдих (растових и брестових) има за продају на обали дунавској — Аустро-Угарска.

Обратити се

ПАЛИЛУЈСКОЈ ЗАДРУЗИ
Београд.

749 2—5

КЊИГОВОЂУ

тражи Српска народна штедионица као задруга у Земуну.

Услови: мора потпуно разумети послове честичарских задруга, бити способан за састав биланце, уредан, тачан, вредан, вешт у српском и немачком језику у речи и писму, Србин.

Почетна плата 1000 круна.

Рок писмене пријаве 15. септембра т. г. Наступање службе 1. октобра т. г.

Светозар Николић, управитељ. **Дв. Ј. Радивојевић**, председник.

738 1—3

СРПСКА НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА
као задруга у Земуну

основана 1902.

отвара овим упис на частице другог кола

упис почиње 1. септембра т. г.
уплата 1. јануара 1905.
уписнина 1 круну по уделу
недељна уплата 50 потура.

Штатут задруге стоји на расположењу у задружним просторијама.

Рајачићева улица бр. 3. преко пута Богородичне цркве.

Из седнице управног одбора од 6. августа 1904. године.

Светозар Николић, управитељ.

Др. Јован Радивојевић, председник

738 1—20

ШЕГРТА!

Потребује штампарија P. Vaszilijevits, Budapest, IV. Molnár u. 5. Шегрт ће имати целу обскрбу. Од истог се потражује да поред српског мађарским језиком влада.

722 3—3

Плаћам најбоље!

Ко од г. г. економа жели своје жито најбоље продати као **пшеницу, раж, јечам, зоб, кукуруз** итд, нека се обрати уз прослање оригиналног узорка (од по киле) назначив цијену, залиху и предајну станицу на комисионалну и зем. плодина радњу

697 4 10

Д. Цекић, Брод н. С.

Купује и продаје све врсте хране.

ПРЕСА ЗА ВОЋА И ГРОЖЂЕ,

које раде са сталним и двоструким притиском и односном регулацијом „**Herkules**“ за ручну употребу а са највећом израдом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад.

Машине за жрњање воћа и грожђа

Справа за крунење грожђа (Abbeermaschinen). Потпуно удешене за цеђења мере, које су покретне или непокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа стуце за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и зеља, машине, које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносу и возе.

Штрцаљке (Syphonia) за винограде, дрва и за уништење горушице.

Плугови за винограде.

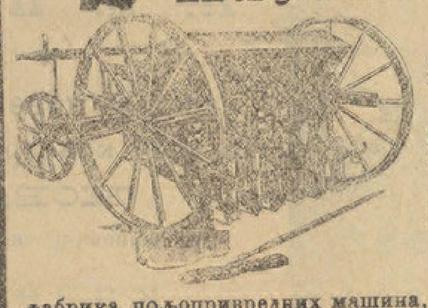

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

„AGRICOLA“ (Schubrad-System) за сраковрсно семење, без да се мењају точкови за брдо и дољу. Најлакше се креће, врло дуго трају; најјефтинија цена.

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за крунење кукуруза, машине за вршење, гепел, справе за чишћење, трије ри, плугови, ваљци, бране, сечке итд.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије кострукције.

PH. MAYFARTH & Co 350 9—12

фабрика пољопривредних машина, ливница гвожђа и радионица за плугове. **Wien, II./1. Taborstasse № 71.**

Одликовање са преко 500, златних, сребрних медаља итд.

Опширни илустровани каталови бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА

је једино пријатно и природно средство за чишћење. 42 5—39

Једини произвађач за Аустро-Угарску:
Gottlieb Voith, Wien, III./I.
4—5 349

500 форината плаћам ономе, кога заболи зуб или коме смрди из устију након трајне употребе **Бартилине воде за зубе.** Цијена је бочици 70 филира (поштарина посебно 95 филира).

Ed. Bartilla - Winkler
Wien, 19./I. Sommergasse 1.
Добива се у свима лекарницама.
Захтевајте свагдје, изрично Бартилину воду за зубе. Пријаве о потворењу награђујем.
У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·20 просто од поштарине. 1001 12—

СТАЛНОГ ПРОДАВЦА
потребује
ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Морица Офнера
у Новом Саду,
Плата према способностима изврсна.
За исту радњу потребна су још **2 млађа вредна помоћника.** 712 5 6

ОБУЋАРИ!!! 531 6—50
Американске шевро, бокс жуте, сиве коже и горњи делови ципела најјефтиније могу се поручити код
Cyöngy Sándor
стовариште кожа и фабрика за горње делове ципела. Будимпешта, III. Tavasy utcza 1. szám.
Ценовник са сликама бесплатно.

КВИЗДОВ-ФЛУИД
(марка „змија")
Флуид за пешаке.
Старо признато дојет. косм. средство за мазање за јачање и снажење жила и мускула човечијег тела. Од пешака (туриста) бициклиста, јахачa са успехом употребљавано, за јачање и оснажење после већих пешачења.
Цена 1/1 флаши 1 кр. — п.
Цена 1/2 флаши 1 кр. 20 п.
Прави се добија у свима апотекама

180 6—10 Главно стовариште:
Franz Joh. Kwizda ц. и кр. ауст.-уг.; кр. румун. кне жевине, бугарски двор. лиферант.
Kreis-Apotheker, **Korneuburg bei Wien.**
Илустроване ценовнике на захтев бесплатно — франко.

*** Необиђимо свога! ***

Д. ЈАСНИЋ
→ НОВИ САД, ←
житна пијаца број 16.

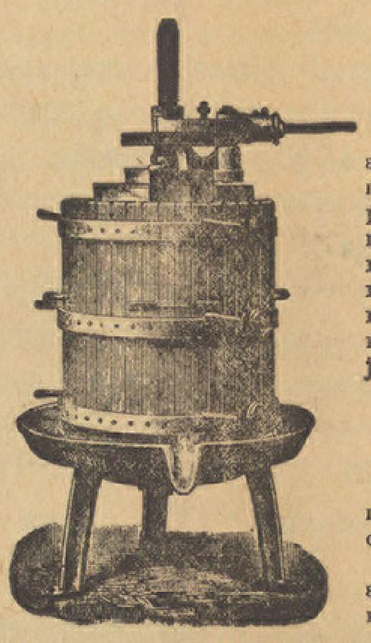

Препоручује пошт. г.г. велепоседницима, Управама Манастирским економима, земљорадницима, као и земљорадничким задругама, своје стално стовариште разних пољопривредних машина, као: разноврсних сечки, крњача, сечкалица за репу, прекрупача за зрна и клипове, сејачица, тријера за ређење жита, преса за грожђе, муљала, ветрењача, геплова, плугова, кантарева итд. као и: разних техничких ствари за паковање машина, шина за бубањ и шрофове за то, композиције, кајиша главних и разних врста осталих кајиша, асбест папира, зејтина, масти, тавота и коломасти, калафона, кудеље, кучина, нитова и платли; сва у опште што треба при оправци једне машине и о вршидби.

АПОТЕКА 605 9—12
по министарској наредби.

Као пољопривредне машине тако исто и вршаће машине и све остале ствари што имадем на стовариште, продајем уз солидно утврђене фабричне цене, а послуга је тачна и брза.

Надајући се да ће ме браћа Срби ради уверења свога својим штов. наловима удостојити и уверити се о свему томе, као што су то много већ њих учинили и у своје време изнећу на јавност њихове похвале задовољства.

Са особитим поштовањем
Д Јаснић.

Richter's Liniment. Capsici comp
Anker-Pain-Expeller
је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 34 године као поуздан лек против костобоље, реуме и мазеба употребљава. 790 33—40
Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер" и фирмом „Richter" — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти.
F. Ad. Richter & Cie., k. u. k. Hofl.
Rudolstadt.

По високој кр. земаљској влади проглашена лековитом водом рудницом
чиста алкаличко-муриатичка
Апатовачка киселица
није само најбоље и најздравије
столно пиће
него је и најкориснија и најгласовитија
лековита вода
која је од првих лијечничких ауторитета препоручена и дјелује ненадкриљиво код болести желудца, плућа, грњана, разних катара, астме, мјехура, каменца, хемероида (златне жиле, натеклих и зрнатих јетара, жгаравице и разних женских болести. 162 44—100
Одликована са 13 златних и сребрних колајна.
„Управитељство врела Апатовачке киселице"
Загреб, Илица број 17.
Добива се у свим лекарнама, трговинама миродија, ресторацијама и гостионама.

● Сатракова ●
Танин-Чоколада
особито дјејствује код
ДЕЦЕ И ОДРАСЛИХ
против
ПРОЛИВА
Цена 40 потура. Добија се у свакој апотеци.
741 2—8

ШИХТОВ САПУН
„ЈЕЛЕН" СА ЗНАКОМ. „КЉУЧ"
Најбољи, најиздашнији и по томе најјефтинији сапун. Слободан од сваких шкодљивих мешавина.
Добија се свуда.
При куповању треба нарочито пазити, да сваки комад сапуна носи име „ШИХТ" и један од горњих заштитних знакова. 445 11—34

Л. МАШЕК И ДРУГ

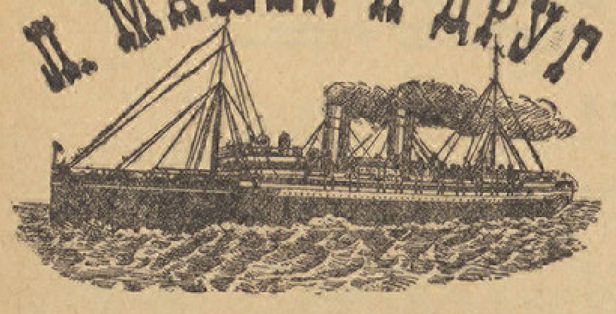

Путовање у Америку
III. разред из Загреба у Нев-Јорк
130 круна
са брзим паробродом преко мора 7—8 дана
Изврстна обскрба.
Одпрема путника из Загреба сваке суботе и понедељника
Л. Машек и Друг,
Загреб, Прерадовићев трг. 8. 707 4—50

НА БУДИМПЕШТАНСКОЈ ИЗЛОЖБИ ВЕЛИКОМ МЕДАЉОМ ОДЛИКОВАНА
ТВОРНИЦА ТОРОЊСКИХ САТОВА И ЛИВНИЦА ЗВОНА
П. Ђ. ПАНТЕЛИЋА
→ У ЗЕМУНУ ←

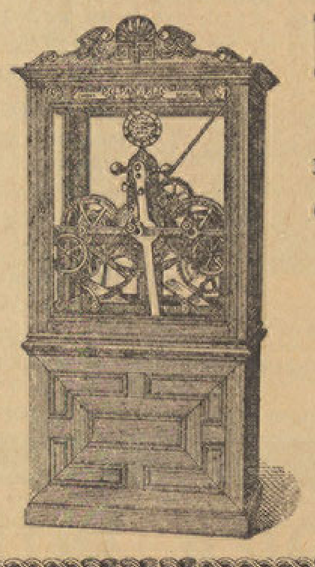

израђује нове торњске сатове сопствене конструкције; лије и прелива
НОВА ЗВОНА
по најновијој системи (хармонично удешена),
козе за звона
од кованог гвожђа.
Мањим општинама дајем уз отплату на више година. 177 23—
1854. Основана 1854.

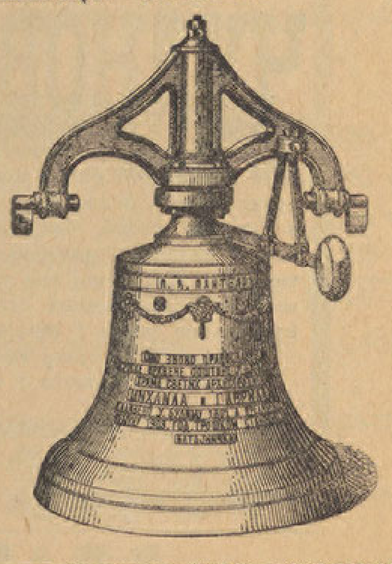

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.